

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ ΒΟΥΛΑΣ

«ΤΟ ΜΕΓΑ ΦΥΤΩΡΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΩΝ

Αλέξανδρος Λ. Ζαούσης και Ιωάννης Κ. Γαλάνης,
Ορθοπαιδικό Χειρουργό

Και σήμερα ακόμα, όποιος εισέρχεται στο χώρο του Ασκληπείου εντυπωσιάζεται από την έκταση και τη... γραφικότητα του Νοσοκομείου. Παλιά, όμορφα περίπτερα στα οποία παρεμβάλλονται σχετικά μοντέρνα κτίρια με δύο ή τρεις ορόφους, μέσα σε μια τεράστια πευκόφυτη έκταση.

Δύσκολα μπορεί κανείς να φαντασθεί ότι από αυτό το συνδυασμό παλιού και καινούργιου, πέρασαν σχεδόν όλοι οι γνωστοί γιατροί της σύγχρονης Ορθοπαιδικής της Ελλάδας.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Περισσότερο από 80 χρόνια έχουν περάσει από τότε που γεννήθηκε η ιδέα για τη δημιουργία ενός αντιφυματικού θεραπευτηρίου στην Ελλάδα. Η ιδέα προήλθε από μια πρόταση της λεγόμενης «Αντιφυματικής Εταιρίας», από κοινού με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό. Από πλευράς της Αντιφυματικής Εταιρίας εκπρόσωποι ήταν ο κορυφαίος χειρουργός καθηγητής Μαρίνος Γερουλάνος και ο Β. Πατρίκιος.

Τον Ερυθρό Σταυρό εκπροσωπούσαν ο επίσης κορυφαίος χειρουργός Μαθιός Μακκάς, ο Αριστείδης Λιούγκας και ο Α. Πάλλης.

Συγκροτήθηκε, τέλος, και μία εφοριά κυριών από τις κ.κ. Μ. Βερσή, Μ. Λάππα, Μ. Λόντου και Αικατερίνη Πασιάτη.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι την εποχή εκείνη, αλλά και για πολλές δεκαετίες που ακολούθησαν, σημαίνοντα ρόλο στον τομέα της Υγείας έπαιξαν φιλόανθρωποι κυρίες, Ελληνίδες και ξένες. Έτσι το 1918, με πρωτοβουλία της Λαίδης Γκρανβόλ, -συζύγου του Άγγλου πρεσβευτού, και με συμμετοχή του Ε.Ε.Σ., διενεργήθηκε έρανος για την εξεύρεση χρημάτων. Η Αθηναϊκή κοινωνία ανταποκρίθηκε προθύμως. Ιδιαίτερη ήταν η προσφορά της Μονής Πετράκη που παραχώρησε 5-6 στρέμματα γης στη Βούλα για το Ασκληπείο.

Το 1919 γίνεται η αρχή στη Βούλα με την εγκατάσταση δύο ξύλινων παραπηγμάτων για παιδιά που έπασχαν

από φυματίωση των οστών και αρθρώσεων. Επίσης εγκαταστάθηκαν και βοηθητικοί χώροι.

Το έτος 1920 αποτελεί ορόσημο στην Ιστορία του Ασκληπείου. Αρχίζει η λειτουργία του με τη μικρή αυτή μορφή και τη διοίκηση του αναλαμβάνει Επιτροπή αποτελούμενη από τα αναφερθέντα ιδρυτικά μέλη.

Επιστημονικός διευθυντής ορίζεται ο Αριστείδης Λιούγκας και εξωτερικοί γιατροί οι Α. Γουσόπουλος, Παπαδόπουλος και ο φυματιολόγος Γ. Φικιώρης.

Στα επόμενα περιγράφεται χρονολογικώς η κτιριακή ανάπτυξη του αρχικού πυρήνος και η προσδευτική επάνδρωσή του με επιστημονικό προσωπικό. Το 1920 είχαν μετακληθεί από την Ελβετία ένας ειδικός γιατρός και μία αδελφή.

Το έτος 1923 είναι επίσης σημαντικό, διότι η μέχρι τότε λειτουργία του με «ιδιωτική» τρόπον τινα διαχείριση, δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του. Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την ευθύνη της διοίκησης και λειτουργίας του Ασκληπείου.

Στην επόμενη διετία, εμφανίζεται στο ιατρικό προσωπικό και ένα όνομα πρωτοπόρου της Ελληνικής Ορθοπαιδικής, του Θεόδωρου Γαροφαλίδη, που προσλαμβάνεται ως βοηθός του Α. Λιούγκα.

Το 1925, ο αρχικός χώρος των 5-6 στρεμμάτων επεκτείνεται σε τεράστιο βαθμό καθώς αγοράζονται από τον Ε.Ε.Σ 108 στρέμματα από τη Μονή Πετράκη. Στα αρχικά κτίσματα προστίθενται προσδευτικά δύο ακόμα περίπτερα γερμανικής κατασκευής που αποκαλούνται «Γερμανικό Περίπτερο».

Το 1927, ανεγείρεται ένα ακόμα περίπτερο, μεγαλύτερων ανέσεων με δωρεά της μεγάλης ευεργέτιδος Έλενας, συζύγου του Ελευθερίου Βενιζέλου. Αυτό ονομάζεται «Βενιζέλειο». Στο Βενιζέλειο, νοσηλεύονται ασθενείς Α' θέσεως και στο Γερμανικό, Β' θέσεως.

Το 1929, αναλαμβάνει Διευθυντής του Ασκληπείου ένας άλλος πρωτοπόρος της Ορθοπαιδικής ο Αθανάσιος Κονταργύρης, ενώ αργότερα διορίζεται επιμελητής του ο

Λουκάς Καραμπαρμπούνης. Ο Κονταργύρης θα διατηρήσει τη θέση του μέχρι της εκλογής του σε καθηγητή της Ορθοπαιδικής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1946).

Από το 1931 αρχίζουν και άλλες δωρεές μεγάλων ευεργετών. Πρώτα από τον Αναστάσιο Παπαστράτο με το ομώνυμο περίπτερο. Το 1935 το «Αθανασάκειο», από το όνομα του επιφανούς Προέδρου του Ε.Ε.Σ., Ιωάννου Αθανασάκη. Την ίδια εποχή ανεγείρονται και ο Οίκος Ιατρών και ο Οίκος αδελφών, δωρεά του ίδιου. Τέλος από την οικογένεια Σταθάτου δωρίζεται και άλλο ένα περίπτερο το «Σταθάτειο» και από τον Σπύρο Λοβέρδο το «Λοβέρδειο» περίπτερο.

Ακολουθούν με ταχύ ρυθμό τόσο η κτιριακή ανάπτυξη όσο και η αναγνώριση στην Ελλάδα της ορθοπαιδικής ως χωριστής ειδικότητας, το 1937, επί καθηγεσίας του Ι. Χρυσοσπάθη (1925-1938), σε μια εποχή όπου σχεδόν μόνο το Ασκληπιείο παρείχε ορθοπαιδική νοσηλεία και θεραπεία.

Το 1938 επισφραγίζεται, σε πρώτη φάση, η δραστηριότητα του Θεόδωρου Γαροφαλίδη, ο οποίος διορίζεται Διευθυντής της νεοσυσταθείσας Β' Ορθοπαιδικής Κλινικής του Ασκληπιείου βούλας.

Παρά τις δυσχέρειες που ανέκυπταν από τον επικείμενο πόλεμο, το 1939 η Πολιτεία προσφέρει τα χρήματα για την ανέγερση δύο ακόμα περιπτέρων. Τους δίδονται τα ονόματα των, τότε, δύο Ελληνίδων πριγκιπισσών Ειρήνης (Α&Β) και Αικατερίνης (Α&Β).

Ακολουθούν, με αλληλόπληλο ρυθμό, το 1939 και το 1940, δύο ακόμα κτίσματα, το «Παρασκευοπούλειο» και το «Ρακτιβάνειο». Δωρητές οι ομώνυμες οικογένειες. Επίσης αρχίζει η λειτουργία εργαστηρίου Ορθοπαιδικών μηχανημάτων (Γ. Σάβαρης) και ιδρύεται Δημοτικό Σχολείο για τις ανάγκες των παιδικών περιπτέρων.

Προς το τέλος της κατοχικής περιόδου, το 1944, αναλαμβάνει Διευθυντής της Γ' Ορθοπαιδικής Κλινικής ο ευπατριδής Μενέλαος Δήμιτσας. Δημιουργείται και Δ' Κλινική με τον Λουκά Καραμπαρμπούνη.

Το 1946 αναλαμβάνει Διευθυντής της Α' Κλινικής, ο Μιχαήλ Χρυσάφης τον οποίο διαδέχεται το 1949 ο Αλέξανδρος Χατζηγεωργίου.

Το 1947, νέος σταθμός στην Ορθοπαιδική Χειρουργική με την ίδρυση της Ε.Ε.Χ.Ο.Τ., επί καθηγεσίας Α. Κονταργύρη.

Από το 1949 προστίθενται και άλλα ονόματα σπουδαίων Ορθοπαιδικών στο επιτελείο του Ασκληπιείου. Αναλαμβάνει τη Διεύθυνση της Α' Κλινικής ο Αλέξανδρος Χατζηγεωργίου.

Το 1952 αναλαμβάνει ως Διευθυντής ο Χρυσάνθος

Χρυσανθάκης ο οποίος θα παίξει και σπουδαίο ρόλο στη λειτουργία του παραρτήματος του Ασκληπιείου στη Λέρο.

Στο μεταξύ το 1951, με δωρεά της οικογενείας Κονιαλίδη, συγγενούς του Γαροφαλίδη, ανεγείρεται το κτίριο «Κονιαλίδειο», όπου στεγάζεται μεγάλο χειρουργείο, τμήμα χειρουργικό και δύο όροφοι θέσεων. Ο εξοπλισμός του Ασκληπιείου συμπληρώνεται με τη λειτουργία Ακτινολογικού και Μικροβιολογικού εργαστηρίου, στο ισόγειο του Κονιαλίδειου.

Το 1953 αρχίζει να λειτουργεί και το περίπτερο «Ρίτιον», με δωρητή τον Παντελή Ρίτη.

Το 1956 με την εκλογή του Θεόδωρου Γαροφαλίδη ως τακτικού καθηγητού της Ορθοπαιδικής δίδεται νέα ώθηση στην Ελληνική Ορθοπαιδική. Ο Γαροφαλίδης ωστόσο παραμένει πιστός στο Ίδρυμα που τον ανέδειξε. Ενώ η Πανεπιστημιακή Κλινική εγκαθίσταται στο Λαϊκό Νοσοκομείο, αυτός διατηρεί στενή επαφή με το Ασκληπιείο και παραμένει ως Διευθυντής του Κονιαλίδειου και Πρόεδρος της Επιτροπής του.

Τη Β' Κλινική που δημόθυνη μέχρι τότε, αναλαμβάνει ο Γεράσιμος Μιχαλάτος (1956). Ένα χρόνο αργότερα, η Πτέρυξη Κονιαλίδειου επεκτείνεται και ιδρύεται Τμήμα Αιμοδοσίας.

Με την έναρξη της δεκαετίας του 1960-1970, το Ασκληπιείο γνωρίζει μια καινούργια άνθηση. Το 1961 αναπτύσσονται καινούργιες πτέρυγες, το «Νικολαούδειο» και το «Ροδουδάκειο». Οργανώνεται ανεξάρτητο Τμήμα Φυσιοθεραπείας (δωρεά Ε. Λαιμού) που αναλαμβάνει επιτυχώς ο φυσίατρος Γεώργιος Καραντώνης. Με κατάλληλες κτιριακές διαρρυθμίσεις δημιουργείται κατάλληλη αίθουσα διαλέξεων και ψυχαγωγίας (δωρεά Πετρακόπουλου) και σχηματίζεται για πρώτη φορά Ιατρική Βιβλιοθήκη.

Το 1962 εγκαινιάζονται σύγχρονα χειρουργεία, το τμήμα Αναισθησιολογίας εκσυγχρονίζεται με διευθύντρια τη Μαρία Μιχοπούλου και προστίθενται αίθουσες ανανήψεως και μονάδα εντατικής θεραπείας. Τέλος, ένας νεωτερισμός του Ασκληπιείου εξυψώνει το επιστημονικό του κύρος: Ιδρύεται Μονάδα Χειρουργικής Φυσιολογίας και Βιολογίας υπό τη διεύθυνση του ιδιοφυούς ερευνητού, του Στέλιου Γαλάνη.

Κλείνοντας το κεφάλαιο της πρώτης φάσεως της Ιστορίας του Ασκληπιείου θα πρέπει να τονίσουμε ότι το Νοσοκομείο, ιδιαίτερα από την δεκαετία 1960-1970, απέκτησε μεγάλη αίγλη. Όλοι, σχεδόν οι γνωστοί Ορθοπαιδικοί είχαν κατά κάποιο τρόπο θητεύσει πολύ ή λίγο στο Ασκληπιείο. Και πολλοί γιατροί που επέστρεφαν άρτια εκπαιδευμένοι από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, διεκδικούσαν και κατελάμβαναν υψηλές θέσεις στο Ασκληπιείο. Αντίστοιχα και διεθνείς προσωπικότητες της Ορθοπαιδικής που επι-

σκέπτονταν την Ελλάδα, αναζητούσαν το Ασκληπιείο σαν τόπο επιλογής για τη γνωριμία τους με την Ελληνική Ορθοπαιδική.

Το κύριο χαρακτηριστικό στην περίοδο ανθήσεως του Ασκληπιείου ήταν ότι κυρίως σε αυτό εφαρμόστηκαν επιτυχώς νέες εγχειρητικές μέθοδοι. Έτσι, επιτέλους εμπέδωθηκε στον Ιατρικό κόσμο και τους ασθενείς της χώρας, η βεβαιότητα ότι η Ορθοπαιδική είναι χειρουργική ειδικότητα και ότι είχε λήξει η παλιά εποχή της φυματώσεως των οστών και αρθρώσεων, των γύψων και της ηλιοθεραπείας στα παραθαλάσσια περίπτερα.

Επιστημονική συμβολή του Ασκληπιείου Βούλας στην Ελληνική Ορθοπαιδική.

Όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα, μέγας αριθμός των Ελλήνων Ορθοπαιδικών είχε εκπαιδευθεί στο Ασκληπιείο. Όπως και πολλοί άλλοι οι οποίοι δεν είχαν «περάσει» από το Ασκληπιείο και μετεκπαιδεύθηκαν στο εξωτερικό, επανελθόντες επεδίωξαν και διορίστηκαν στο Νοσοκομείο αυτό. Γι αυτό και δικαίως το Ασκληπιείο χαρακτηρίζεται, ακόμη και σήμερα, ως «φυτώριο της Ελληνικής Ορθοπαιδικής».

Πέραν αυτού το επιστημονικό επίπεδο που παρείχε το Ασκληπιείο στους γιατρούς του αποδεικνύεται και από την ανάδειξη των Ιατρών του σε ανώτερες θέσεις. Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών τρεις «Ασκληπιακοί» κατέλαβαν την έδρα της Ορθοπαιδικής. Κατά σειράν ο Αθανάσιος Κονταργύρης, το 1946, ο Θεόδωρος Γαροφαλίδης, το 1956 και ο Γεώργιος Χαρτοφυλακίδης, το 1969. Για μια ολόκληρη πενηντοκταετία εκάλυψαν την διδασκαλία της Ορθοπαιδικής στην Ελλάδα.

Με την ίδρυση και άλλων πανεπιστημίων ανα τη χώρα και άλλοι Ασκληπιακής προέλευσης Ορθοπαιδικοί, εξελέγησαν καθηγητές. Στην Κρήτη ο Εμμανουήλ Δρετάκης, στο Πανεπιστήμιο Θράκης ο Ιωάννης Γερμάνης και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ο Ιωάννης Πουρνάρας, αλλά ακόμη και ο σημερινός Ομότιμος καθηγητής του Αριστοτελείου Παναγιώτης Συμεωνίδης υπήρξε για δύο χρόνια συνεργάτης του Ασκληπιείου.

Η εκτίμηση που τρέφει η Ορθοπαιδική οικογένεια προς τους «Ασκληπιακούς» γιατρούς επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι εικοσιπέντε εκλεγέντες Πρόεδροι της Ε.Ε.Χ.Ο.Τ, είχαν όλοι προέλευση από το Ασκληπιείο.

Από το Ασκληπιείο Βούλας «τροφοδοτήθηκαν» επίσης πολλά ακόμη Ορθοπαιδικά Κέντρα της Ελλάδας.

Στο Κιλκίς οι Κίμων Καμπέρογλου και Απόστολος Καβαδίας.

Στο Ασκληπιείο Λέρου, τη λειτουργία του οποίου

εγκαινίασε ο Κώστας Ηλιόπουλος, εργάστηκαν εντατικά: οι Χρυσάνθος Χρυσανθάκης, Ιωάννης Γαλάνης, Περικλής Πρωτόπαππας, Ιωάννης Κορναράκης και Αριστείδης Ρενιέρης.

Στο Νοσοκομείο ΚΑΤ διετέλεσαν Διευθυντές οι Κώστας Ηλιόπουλος, Σπύρος Λεωνίδης, Αλέξανδρος Ζαούσης και ο Χάρης Παπαδόπουλος.

Τέλος στο Γενικό Κρατικό Αθηνών εργάστηκαν ως Διευθυντές οι Βενιζέλος Σουρμελής και Ευάγγελος Εξάρχου. Στον Ε.Ε.Σ ο Ν. Αντωνίου και στον Ευαγγελισμό ο Ι. Αγνάκης.

Όλοι αυτοί οι Ορθοπαιδικοί Χειρουργοί, οι φέροντες τα «Ασκληπιακά γονίδια», συνέβαλαν αποφασιστικά στην ανάπτυξη της Ελληνικής Ορθοπαιδικής.

Η συνολική επιστημονική δραστηριότητα στο Ασκληπιείο Βούλας, από αρκετά νωρίς, συντονίζεται από το επιστημονικό Συμβούλιο, στο οποίο μετέχουν όλοι οι Διευθυντές Κλινικών και Τμημάτων. Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Ε.Σ. συμμετέχει και στη Διοικούσα Επιτροπή του Νοσοκομείου, εισηγούμενος προτάσεις, ακόμα και χρηματοδότηση του επιστημονικού έργου.

Το 1951, ο καθηγητής Θ. Γαροφαλίδης εισηγήθηκε και πραγματοποίησε την έκδοση του περιοδικού του Ασκληπιείου με δύο τεύχη ετησίως. Αργότερα με πρωτοβουλία του Ε. Δρετάκη θα προστεθεί και αγγλόγλωσσο τεύχος στο περιοδικό. Σ' αυτό δημοσιεύονται και άρθρα από διάφορες ξένες χώρες. Με τον τρόπο αυτό, τελικώς, η Ελληνική Ορθοπαιδική γίνεται γνωστή και εκτός Ελλάδας και πολλές ξένες βιβλιοθήκες προμηθεύονται το περιοδικό του Ασκληπιείου.

Το 1960, με πρωτοβουλία του Αλέξανδρου Χατζηγεωργίου, ιδρύεται ανεξάρτητη Επιστημονική Ένωση των γιατρών του Ασκληπιείου. Πέραν των ανακοινώσεων από το βήμα Ελλήνων Ορθοπαιδικών, κάθε φορά που την Ελλάδα επισκέπτονται διακεκριμένοι ξένοι Ορθοπαιδικοί, οι ανακοινώσεις και ομιλίες γίνονται από το βήμα της Επιστημονικής Ενώσεως, πράγμα που καθιστά το Ασκληπιείο ευρύτερα γνωστό στο εξωτερικό.

Η Επιστημονική Ένωση, συνέρχεται στην Επιστημονική Βιβλιοθήκη η οποία εμπλουτίζεται προοδευτικώς με όλα τα κλασικά βιβλία Ορθοπαιδικής και σειρές ξένων περιοδικών.

Οι γιατροί του Νοσοκομείου ενθαρρύνονται για τη συγγραφή εργασιών με βάση το κλινικό και εργαστηριακό υλικό του Ασκληπιείου. Ειδικώς για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών το Νοσοκομείο αναλαμβάνει μέρος των δαπανών εκδόσεως. Προς τούτο υφίσταται η Κοιναλίδειος Επιτροπή, η οποία επίσης χορηγεί δύο υπατροφίες ετη-

σίως για μετεκπαίδευση γιατρών του Ασκληπείου στο εξωτερικό. Τέλος χορηγούνται εκπαιδευτικές άδειες ώστε οι γιατροί του Νοσοκομείου να μπορούν να παρακολουθούν συνέδρια και σεμινάρια, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Περιττό να σημειωθεί ότι στα επίσημα συνέδρια της Ε.Ε.Χ.Ο.Τ και στα μετεκπαιδευτικά μαθήματα των Πανεπιστημιακών Κλινικών οι γιατροί του Ασκληπείου είναι πάντοτε παρόντες με μεγάλο αριθμό ανακοινώσεων.

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο μέρος του παρόντος άρθρου, στο Ασκληπείο για πρώτη φορά εφαρμόστηκαν, ιδιαίτερα στην δεκαετία 1960-1970, οι πιο σύγχρονες χειρουργικές μέθοδοι, οι οποίες είχαν δοκιμασθεί στο εξωτερικό. Από το 1966 ξεκίνησε στο Ασκληπείο, στην Ζ' Ορθοπαιδική Κλινική (Α. Α. Ζαούσης & Ι. Κ. Γαλάνης), η επαναστατική μέθοδος της ολικής αρθροπλαστικής του ισχίου. Ο καθηγητής Θ. Γαροφαλίδης είχε αποκαλέσει τότε την προσπάθεια αυτή «μέγα τόλμημα». Για αρκετά χρόνια, εν συνεχεία οι Κλινικές του Ασκληπείου πρωτοπορούσαν στην εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Στο πλαίσιο της επιστημονικής και εκπαιδευτικής διακρίσεως του Ασκληπείου δεν πρέπει να λησμονείται και η συνδρομή των παρακλινικών τμημάτων, όπως του Ακτινολογικού, του Μικροβιολογικού, του Παθολογοανατομικού και του αρίστου Τμήματος της Αιμοδοσίας. Επίσης του Καρδιολογικού και του Αναισθησιολογικού, τμήματα τα οποία συμπαρίσταντο μονίμως στους χειρουργούς. Τέλος στο Ασκληπείο λειτούργησε από πολύ παλιά πλήρες Οδοντιατρείο, υπό τον Ιωάννη Καγκάδη.

Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, στο Ασκληπείο προσέφεραν τις πολύτιμες υπηρεσίες τους, το νοσηλευτικό προσωπικό με άρτια κατάρτιση, διπλωματούχοι του Ερυθρού Σταυρού, αλλά και αδελφές μονοετούς φοίτησής της Σχολής του Ασκληπείου.

Πολύτιμη υπήρξε επίσης και η προφορά των κοινωνικών λειτουργών, των Εθελοντριών κυριών, του Τμήματος Εργασιοθεραπείας από τα παλαιότερα λειτουργούντα στην Ελλάδα.

Μέχρι το 1985, οπότε το Ασκληπείο υπήχθη στο ΕΣΥ,

διέθετε 700 κλίνες κατανεμημένες σε 10 Ορθοπαιδικές Κλινικές. Είναι πάντοτε πλήρες ασθενών, παρόλο ότι δεν υφίστανται πλέον τα παιδικά περιπτώρα, διότι τα άρρωστα παιδιά κατευθύνονται στα Παιδιατρικά Νοσοκομεία. Κυριαρχούν πάντα οι περιπτώσεις ψυχράς Ορθοπαιδικής αλλά το Ασκληπείο εφημερεύει και για κακώσεις εξ ατυχημάτων.

Στην περίοδο αυτή αναβαθμίζονται και οι λεγόμενες Κλινικές και Τμήματα υποστηρίξεως της Ορθοπαιδικής, όπως η Ρευματολογική Κλινική, η Νευροχειρουργική και το τμήμα Φυσικής Ιατρικής και κλινικής Αποκαταστάσεως. Καρδιολογική κλινική και Παθολογική κλινική υφίστανται ήδη από παλαιότερα και έχουν διατεθεί κλίνες προς εξυπηρέτησή τους. Λειτουργεί επίσης Κλινική Γενικής Χειρουργικής με συνεργάτες Ουρολόγο-Αγγειοχειρουργό, καθώς και ανεξάρτητα Τμήματα Ω.Ρ.Λ και Οφθαλμιατρικό με πλήρη Ιατρεία. Όλες οι κλινικές και τμήματα κατά τακτές ημέρες και ώρες δέχονται στα Εξωτερικά τους Ιατρεία και εξυπηρετούν παλαιούς και νέους ασθενείς. Πολλές υποειδικότητες δέχονται σε ξεχωριστά εξωτερικά ιατρεία, όπως της άκρας χειρός ιδρυθέν από τον έμπειρο Β. Πετρόπουλο.

Με την υποδομή αυτή διευκολύνθηκε και η μετατροπή του Ασκληπείου σε Γενικό Νοσοκομείο το 1985, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω. Ωστόσο και μετά την μετατροπή αυτή σε Γενικό Νοσοκομείο, στο Ασκληπείο παρέμειναν 7 Ορθοπαιδικές Κλινικές οι οποίες διατηρούν την σπουδαία παράδοση του παλιού Ορθοπαιδικού Κέντρου, του πρωτοπόρου.

Έτσι ακόμα και σήμερα οι Έλληνες Ορθοπαιδικοί εξακολουθούν να πιστεύουν, ότι το Ασκληπείο υπήρξε πράγματι το «φυτώριο της Ελληνικής Ορθοπαιδικής».

Στοιχεία ελήφθησαν από ετήσιες εκθέσεις του Ε.Ε.Σ. και του «Ασκληπείου» και από το βιβλίο του Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου «Οι Πρωτοπόροι της Ορθοπαιδικής», 1991.